

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fô'a acêst'a va eși de dône ori pe luna, pone la regulare; êra de a-ici în colo o data pe septemana, cu sî pone acilea: Marti sêr'a. — Prenumeratiunile se prîmescu în tôte dîlele.

Pretulu pentru Ostragurî'a: pre ann 6 fi. pre 1/2 de ann 3 fi. pre unu trîlunîu 1 fi. 50 cr. êru pentru strâinetațe: pre ann 8 fi. pre 1/2 de ann 4 fi. pre unu trîlunîu 2 fi. în v. a.

Tôte scoldieniele sî banii de prenumerațiune nont de a se tramîta la Relectiunea dîvînatului:

Aradu, strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inserțiunile se prîmescu cu 7 cr. de linia, sî 30 cr. tacse timbrale.

Unu esemplariu costa 15 cr. sî se pôte capetâ în librari'a lui M. Klein jun. d'în Aradu.

Intr'unu orasiu cu magistratu regulatu.

I.

Este-unu capitani fôrte invetiatu,
La Gur'a-satului inca neabonatu,
Dîu'a ambla, sufla 'n frundia,
De-i plesnesce cîte-o budia;
Dupa aceea nôptea bea,
Pone 'lu calca bôl'a rea;
Candu elu prinde flueriti'a —
Atunci tremura Mariti'a,
Cà-ci vestit'a politia
Numai pôte de betia,
Si sormanulu capitani,
Obositu de multu divanu,
Striga 'ncetu totu blea, blea, blea!
Dêr' Mariti'a nu 'lu mai vrea.

II.

Preste dîua elu nu bea,
Cà-ci multu lucra ici-colea,
Si ca draculu sà nu 'lu ia,
Directorulu ii dîcea:
Mâi tu omule ce esci!
Cum de nu Te pocaesci?
Ori n'ai minte, calmu ferbinte,
De nu vedi tu inainte,
Cum pre mine me insiêla
Branch Ionu si alta bala?!
De-si 'mi porti straiti'a la gara
Nu te vedu ei neci o sêra.

Imi faci chiaru numai ocaru,
Cum nu mai este in tiêra.

III.

Eu bancrotu, tu fore minte:
Cum sà mergemu noi 'nainte?
Mane tu, poimane eu,
Remanendu for' neci unu leu
Ce vomu face-atunci cu straiti'a
Candu si gôla ea ca gaiti'a
Va incepe-a cârâi
Si in lume-a povesti:
Tu frumosu si parfumosu,
Eu voinicu si puturosus;
Unulu surdu, altulu absurdus, —
Ômeni nu ne mai audu.

IV.

Scii tu mundro ce ti-am spusu:
Candu me voiu gati de dusu
Chêrtiu Ionu si amiculu Nichi
Sà ne scape de periclii;
Pentru cà amara sôrte
A-ici noi avuramu fôrte,
Si revôlt'a d'în Almasiu
Ne va scôte d'în orasiu;
Pentru cà eu ca armasu
Cu tine ca unu trufasiu,
Am voitu sà nimicescu
Totu ce este romanescu

V.

Dér' acù-e totu insedaru,
Cà-ci de noi e vai si-amaru;
Pentru cà sî Iotî'a Brancu
Sà 'nsotitu cu Iov'a Francu;
Si acesti doi matadori,
Luandu-se de sub-suori,
Pregatescu cale de mórte:
Sà termine-a nóstra sórte.
— Remasu bunu tîe amice,
Mie preste totu complice,
Candu sî-'n Bud'a vomu cadè,
Éra-sî ne vomu revedè! *)

Vieî'a calugarésca.

ori

Tabul'a négra sî chart'a rosîa.

— Comedia originala in 3 acte, —

de **MARCU TULIU CICERONE.**(Inscenata in **Orbi'a-mare**, la anulu Domnului 1877.)

Persónele:

H. Procopio, calugàru sî mare logofetu.*M-me Monpensier de Cucuta*, amic'a intima a lui Procopio.*Zenobi'a Cojila*,
Tom'a Ciupérca, } mostologi sî camerarii lui Procopio.*Pluto*, Domnulu infernului.*Ionélli*, archipastore.*Croitore*, doctor angelicus — archipastore in spe.*Lawrentie*, doctor romanus — archipastore in spe.*M. Caiiffa*, doctor utriusque **) — logofetu sî archipastore in spe.*Bab'a Doc'a*, Dómn'a destinului.*Bab'a Hêrc'a*,*Bab'a Dur'a*,*Bab'a Cârliguti'a*, } ursitórie, servele Babii Doc'a.*Minerv'a*,*Dian'a*,*Vest'a*,*Venus*,*Amoru*,*Hymen*,*Themis*, } dîne sî diei.

Actulu I.

Scen'a 5.

(Lunga coridorulu deschisu o alta chilîa; in lăintruлу chiliei o masutia, duóe scamno; pe mésa o lumina ardienda; Ciupérca curatiesece calciunii stapanului seu, éra Cojila pe ale sale.)

Ciupérca: — (Ridicându) — Măi Cojila! — óre cine póte fi dómn'a acést'a frumósa, ce cercetéza pe Mari'a-Sa in tempu de nópte, sî care sî acum'á se afla in odaî'a Mariei Sale? — Dîeu, Dieu; minunata dómn'a! — au numai la aparintîa; ce credi tu Cojila? —

Cojila: — Capulu teu — prostutiule! — amù (acum) déca trece la tine — sî acést'a dómn'a de frumósa, — atunci nu sciu, cà ce sà credu despre tine. — Certu este, antaiu, cà acésta dómn'a are bar-

batu — precum am auditu, sî a duo'a, cà nu e ce-va „Extra Wurst“, ci — scii — numai eine ganz gewöhnliche Wurst. — — — —

Ciupérca: — Peri drace! — Cum cutezi sà vorbesci asîe ceva despre o dómn'a, precum este acést'a? — — Grigi, cà mane te voiu tradá Mariei Sale, sî a-poi nu sciu, Dieu, cà cum vei impartî colacii cu densulu!

Cojila: — Nene Ciupérca! numele teu este o notiune fórté caracteristica pentru individualitatea ta intru atátu, încátu mi-vine a crede, cà: intre Ciupérca rurala, sî intre Ciupérca nominala, nu este neci o diferentia esentiala. — Tu esci o adeverata Ciupérca, care cresce numai dupa o plóua. — — In fine ausculta deci, ce ti-spunu: — Scii tu, cà cine este Mari'a sa stapanulu nostru?

Ciupérca: (Cu aprehendia.) — Cum sà nu sciu?! — Mari'a-Sa este: H. Procopio, pop'a cu brăulu rosîu sî cu potcapi'a sura. . . . au nu este asîe?! —

Cojila: (Cu mania.) Capulu teu! — esci prostu, fârtate, chiaru ca sî nóptea; fii deci cu auscultare, sî a-poi ti-voiu enará unu lucrú, ce ti-va illuminá încátu-va crerii tei cei lancedi — —; — Precum scii, Mari'a-Sa are o tabula négra sî o charta rosîa; tabul'a négra spendiura pe pariete in antesiambra; éra chart'a rosîa este inchisa in scriniu. Tu, Ciupérca, sciu, cà nu ai vediutu acea charta rosîa neci o-data, afora numai pre cea négra; io inse am sî cetitu-o cu de amenuntulu, tóta-totutia

Ciupérca: (Cu neghiobia.) — Sî ce carte póte fii aceea in odaî'a Mariei Sale, ca sà nu o fiu potutu io vedè; io, care in totu minutulu sum lunga Mari'a Sa Ai mintitu frate, ca unu cane! (Ride in hohote.)

Cojila: (Cu furia.) Nu vorbescu de carte, ci de *charta*, hăbăucule! — de *chart'a*, ce este facuta d'in pele de cane me pricepi? — —

Ciupérca: (Cu mirare.) Pele de cane! . . . na! — numai ast'a nu am mai auditu pone astadi!? — De-altu-mintrelea sà audu istoriór'a

Cojila: Fii deci cu auscultare, sî nu me intre-rumpe! — —

Ciupérca: Sum *numai* urechi, frate! — Sà audîmu! —

Cojila: (Cu ironia.) *Numai* urechi, chiaru ca sî unu magariu. Dér' sà mergemu mai de parte. In chart'a acea am cetitu, frate Ciupérca, lucruri, de cari fórté me am scărbitu; ti-voiu citá, de exemplu câteva pasagie d'in acea charta: „Avuti'a castigata pe ori ce cale, sume banale funduarie, au chiaru venituri basericesci, — nu voru sà aibe altu destinú, decâtu, ca tóte aceste sà se impartiesca fore reserva singuru sî numai genului frumosu; pentru-cà genulu frumosu este uniculu genu, care remane genu frumosu sî candu“

Ciupérca: Oh! oh! cà alu dracului mai esci, frate Cojila! Asîe déra pentru aceea ar fi venitu acésta dómn'a la Mari'a Sa? — —

Cojila: (Indestulitu.) D'in cuventu in cuventu; auscultá deci inca câteva despre acestu Mari'a Sa. Ieri, pe candu tu erai in orasiu, a cercetatu pe Mari'a Sa unu preutu cu numele, pe care Mari'a Sa lu-au priimitu cu cea mai mare complesantia; — io — ca de rondu — m'am postatu la usia; sî acést'a o facu d'in motivulu, pentru-cà este bine a

*) Ajute vi Ddieu! G. S.

**) generis? *Red.*

scii multe și scii cum lu-a intempinat
Mari'a Sa pe acelu preutu — *cu crucea în frunte?* —

Ciupérca: — Cum? — ce întrebare; d'a-poi
ca de rondu: cu *capiti'a*, vreu să dîcu, cu potcapî'a
pe capu

Cojila: (Alteratu.) Ti-complangu simplicitatea și
prostimea, nene Ciupérca; ti-voiu spune io déra,
cum lu-a intempinat. — Delocu la intrare, lu-a
binevenitu Mari'a Sa pe acelu preutu, — și dupa
binevenire Mari'a Sa făcù urmatóriele observari:
„Déra scii, confrate în Christosu, că pe rivalulu și
inimiculu nostru comunu — lu-am nemicitu de diu-
metate; va să dîcă: i-am pusu numai genunchiulu
pe grumasu, și lu-voiu tiené a-supr'a lui pone candu
vomu obtiené succesulu Acést'a e un'a, frate
Ciupérca, en asculta și alt'a. — —

Ciupérca: (Somnorosu.) — Destulu va fi pentru
acum, frate Cojila! — că-ci me crede, mi-e fôrte
somnu . . . și me dóre capulu! (Cade colbasu la pamentu
adormitu, și începe a horcani.)

Cojila: (Singuru.) Dómne Domnedieule, cătu esci
de mare și cătu sunt de minunate lucrurile tale! — Vir-
tute, energia, dreptate santa și adevéru! unde este
locasiulu vostru celu santu? —

(Finea actului primu.)

(Se va urmá.)

NEMICURI.

(§) Cetimu în „La Nazione.“

Unu botezu straniu. A-l-alta ieri trebuia să se boteze în
Milano unu copil. Preotulu întrebându pre tatalu: ce nume
voiesce a dá noului nascutu, acést'a respunse: se va numi
Mazzini, Orsini, Garibaldi, Cavour, Gioberti. Pop'a remase în-
marmuritu. Dupa câte-va minute se încerca a convinge pre
parintele copilului că asemenea nume nu se gasescu în calend-
dariu. — Ce-mi pasa mie de calendariu, respunse tatalu, eu
sciu, că toti acesti'a au fostu santii Italiei.

Bietulu popa perdú unu momentu capulu; revenindu-si
înse în fire, nu se considerá invinsu, — Stai nitielu, dîse elu,
déca ii amu pune numele regelui mortu? Asculta. Acei domni
pre cari ii ai numitu a datu fia-care câte ce-va aceluia pre
care ilu numescu eu: Mazzini, ardórea urmasiloru lui, cari
punu mai pre susu de totu unitatea patriei; Orsini, spre a face
ca Franci'a să înainteze; Garibaldi i-a datu braciulu seu; Ca-
vour geniulu seu; Gioberti, filosofi'a sa. Deci să-lu numimu
Victoru Emanuelu și totulu să se sférsiesca. — A fi fôrte bine,
dér eu nu vréu să sciu de rege!

— Acést'a picanta istorióra o închinâmu, spre delectare,
dlui Negru Besarabu d'în Aradu! Sperâmu, că o va pune în
cadru rosîu-negru, și haptu cu ea pre pariete, ca „tóta lumea
și toti să o védia și să o citésca“

Unu diplomatu a resumatu astu-felu
starea actuale a Europei:

„Spani'a canta, Itali'a plange, Franci'a
lucréza, Angli'a se ingrigesce, Austri'a sta
pe ganduri, Turci'a negociéza, Germani'a
obsérva, Romani'a spéra, și Rusi'a înain-
téza.“

(§) Inca unu esemplu despre sistemulu rotatiunei ce se obsérva
în natura: în Turci'a pone acilea crestini erau „ghiauri“
și „raiale“; éra de aci încolo turcii însisi au să fia „ghi-
auri“ și „raiale“ facie de crestini, urmatorii loru în sta-
panire.

(§) Diuarele d'în New-York publica sciri d'în Meesien,
cari dîcu, că guvernulu meesieanu n'ar permite trupeloru
„americane“ să tréca riulu Rio-Grando. — Si acést'a
scire se afla reproducu d'în litera în litera mai în tóte
diuarele d'în Europ'a.

— Va să dîca Meesiculu póte să fia în Europ'a,
în Asi'a, în Afric'a, ori în Australi'a, numai în Americà nu!
— Invotiati scolari!

Rabelais în opulu seu „Pantagruel“ povestése, că:
eroii sei trecendu iérn'a p'unu campu, frigulu érá asîe de
mare, în cătu nu se mai audiá vorbindu; trecendu p'acelasî
locu primavér'a, ei remasera uimiti și se spariara audîndu
mai multe voci, cari vorbiau impregiurulu loru, desî în
tóte partile nu se vedea nimene. Vocile misterióse vorbiau
mereu. Ei auscultara cu mai multa atentiune, și în fine
recunoscura cu mirare, că nu érá altu-ceva, de cătu *vorbele*
loru cari *inghiacéséra în aeru*, candu trecusera iérn'a p'a-
colo, și cari atunci se desghiácieau sub influinti'a caldurei.

(§) Precum aflâmu d'în unu isvoru demnu de
credientu: Pré fericitulu patriarcu d'în Ierusalimu
a notificatu vladicului nostru, că în septeman'a pati-
meloru va precanonisá de santi, sub titlulu: „mari
mucenici,“ pre toti acei clerici și preparandi, cari
pone acusi'a au fostu asiediati și provediuti în
Alumneulu gr. orientale romanu d'în Aradu. Spre
acestu scopu Pré fericirea Sa a cerutu vladicului
nostru list'a tutoru priimitiloru dela infintiarea institu-
tului pone în diu'a de astadi, ceea ce credemu, că
numai decátu se va satisface.

O erata de tipariu s'a stracuratu în diuariulu
„News“ d'în Detroit în statele unite, și a nume: o
corespondentia sosita la redactiunea numitului diuariu
avea subscrierea „A Quiet Ass“ (unu magariu tacutu.)
Corespondentulu se subscriesese înse „Aequitas.“

(D'în botanica.) Femeiloru li place a fi asemenate cu
florile și acést'a nu fore totu dreptulu, de óre-ce buzels loru
ni amintescu pupulu rossi, ochii loru ni amintescu viorelele,
buclele loru lili'a, éru slepurile (codile rochiiloru) loru sunt —
d'în ce mai lungi, d'în ce mai placute.

Unu anunciu originalu publicá o fóia englesá d'în
San-Francisco, care suná asîe: „Subscrisulu doresce a intrá
în corespondentia cu dame grase și cu barbe, cu indiane și
cu alte curiositati d'în secculu frumosu, cari dorescu să ca-
pete unu barbatu iubitoriu. Denselu voru avé a promite, ca
contraservitiu iubire sincera, mai departe că voru petrece
lunile de véra totu în caletorii și în fine să-mi dee mie —
subscrisului — permisiunea de a priimi banii de la cassa.
Eduardu Zeisse, poste restante San-Francisco, Cal.“

(Unu rendes-vous ca obiectu de —
procesu.) Cetimu în „Bihar“ urmatórea intemplantu
picanta: Cetatiénulu G. F. d'în Oradi'a-mare însinuá
la capitanutulu (politi'a) d'în locu urmatóri'a actiune.
„ . . . Precum atestéza actulu (epistol'a amorósa) a-
cí sub /' acudatu, eu am fostu provocatu de domnișórá
I. R. a me infacisîe la unu rendes-vous pe promenada
înaintea ospitalului, eventualminte în Selesiu (Szöllös)
în carciumu'a mare; de óre-ce înse numit'a dama nu s'a
presentatu în diu'a determinata, m'a însielatu și mi-a

*causatu spese considerabili: rogu pre spectatulu capitana-
natu, ca să binevoiésca a convineá pre numit'a dama
in spesele a-cí specificate" etc. Capitanaatul a datu pe
acést'a actiune urmatoriuu decisu: „Amorulu e unu
lucru gingasú. Fiindu-cà acést'a impregiuvare nu cade
in cerculu de activitate a capitanaatulu, se indrma la
judecáulu bagateleloru, ca la singurulu foru competente.
Despre ce actorele pe lunga retramitera epistólei amo-
róse — se incunosciintéza.“*

Romanasíulu.

Imitatie deupa „Romanasíulu ii place sasu la monte la isvora.“

Romanasíulu ii place
Cup'a plina (bis) de vinarsu,
Cà-ci atuncea be si tace
Pone-e trece (bis) de necasu;
A-poi striga 'n gur'a mare:
Cà elu neci o lipsa n'are,
Cà-e voinicu (bis) indestulitu

Unde-i canta dipl'a sparta,
Vesela (bis) fiindu ca elu;
Unde densulu are cërta
Cu jidanulu (bis) celu mistelu;
Èr' jidanc'a spulberata
Nu injura spariata,
In locu ca să-lu (bis) fi' cinstitu!

Unde sbóra paraluti'a,
Seutu catandu (bis) de romanasfu,
Unde-i vine palincuti'a
Care-lu face (bis) 'n birtu vitézu;
Unde Moise-i striga tare, —
Dér' elu neci o grigia n'are,
Cà-ci elu o (bis) unu beutoriú!

De aceea lui ii place
Cup'a plina (bis) de vinarsu;
Cà-ci pon' o be are pace
De totu ce-i (bis) face necasu;
Sì traiesce 'n lipsa maro:
Pururi'a fore parale
Tempulu est'a (bis) trectoriu!

I. Popu R.

Cetimu in „Stafeta“ de unu adeveratu vitézu:

In spitalulu sant'a Mari'a d'in Iasi: dlu generalu de di-
visia Cernatu apropiendu-se de patulu ranitulu Georgiu Pe-
traeche si voindu a-i da medali'a „Virtutea militara“, acest'a
rèspunse cà multiumesce dlui generalu, dér' cà elu avè dejà
acea medalia, ce-i s'a datu chiaru pe campulu de lupta. Intre-
batu de dlu generalu pentru ce nu-o aretase inca, modestulu
ostasiu rèsponse: „Pentru a nu intristá pe ce'l-a-l-alti cameradi
ai mei, cari nu o avéau; să traiti domnule generalu!

Anecdote d'in poporu.

Unu tiganu odinióra siedeá pupu pe tiermurele unui
lacu, in un'a mana cu o bucata de pane, éra in cca-l-
alta cu un'a lingura, si totu imbucá d'in pane si cu
lingur'a sorbiá apa d'in lacu. Unu romanu trecendu pre
a-colo si vedindu-lu, se mirá multu de deprinderea
tiganului si-lu intrebá: „Ce faci tu mái tigané a-ci?“
Tiganulu ii rèsponse maniosu: „Dórra vedi, orbule, cà
mánancu zama de pesce!“ — „Ei bine, d'a-poi unde
ti-sunt pescii?“ Tiganulu sculandu-se ii aréta cu dege-
tulu in spre lacu: „Da nu-i vedi cum misca, orbule?“

Altu tiganu mergea pedestru chiaru pe mediloculu
drumului de tíera, cà-ci pe de laturi orá ce-va tina,
sì (vedi bine) domnia-lui nu voiá să se intine. Astu-felu
mergendu, diáresce d'in departare o carutia domnésca,
venindu in spre elu. Acusí tiganulu avea să ferésca d'in
cale, déra nu-i placea să se bage in tina; deci luandu-
sí paler'i'a depe capu si ridicandu-o, incepe a strigá
in gur'a mare: „Ferri d'in drumu, cà de nu, vei patí
ca cela-l-altu.“ Domnulu caletoriu, aducendu-sí a-minte
de ceva reu, ferí d'in calea tiganului, tragendu pe
de laturi, pr'in tina, si totu de o-data intrebá pre
tiganu, cà ce a patitu cela-l-altu caletoriu. „D'apoi,
domnule, aldúiesca-te Ddieu, — rèsponse tiganulu
dracosu — déca nu a ferritu elu, am trebuitu să ferrescu
eu d'in calea lui!“ . . . si se duse tiganulu mai de parte
voiosu, cà potú pacali pre unu domnu!

Trénc'a si Flénc'a.

T. Hop! hop! hop! si iha-ha!
F. Nu jocá dominec'a!
T. Cine a datu porunc'a?
F. Mamuc'a dela Gherl'a.
T. Inse eu am auditu.
F. Cine dracu ti-o a sfoptitu?
T. Cà-acolo si-au petrecutu.
F. Firesce la Tetea Budu.
T. Ba, la-argatulu Tanasie.
F. Cine dracu tia spusu-o tie?
T. D'auditu-am, d'auditu.
F. Cumu la ambii-au hopaitu?
T. Celu cantecu pe unguría.
F. Taci! cà-i dieu cà e urgía.
T. Elátkozott engem az édes anyám:
Hogy ne legyen soha nyugtom, se hazám.
F. Taci, la draculu, nu mai spune,
Sà-se mai scia pr'in lume!
T. Hop! hop! hop! si iha-ha!
Voiu jocá si voiu cantá;
Dér' voiu cantá romanesce,
Nu ca'n Gherl'a unguresce.
Voiu cantá si voiu jocá;
Chiaru si lumea de-ar crepá!

POST'A SATULUI.

*Dlui A. P. in Clusiu: Sunt bune, déra pré cunoscute. Fiindu-ti
inse „prim'a incorcare“, le-am datu la iviela, curatu pentru incuragiare.
Hisuesce a fi in limba scurtu si precisu.*